

TESTOVÁ
FORMA

A

Test zo slovenského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl
a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom

T9-2019

KÓD
TESTU

2331

Milé žiačky, milí žiaci,

máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry.

Test obsahuje 3 ukážky a 30 testových úloh:

- 20 úloh s výberom jednej správnej odpovede zo štyroch možností A, B, C, D,
- 10 úloh s tvorbou krátkej odpovede.

Svoje odpovede zapisujte priamo do testu. Do odpoved'ového hárka zapisujte odpovede až vtedy, keď ste presvedčení, že ich už nebudete meniť.

Píšte čitateľne, rozlišujte veľké a malé písmená abecedy. Odpovedajte vždy presne na zadanie úlohy. Ak je v zadaní úlohy inštrukcia „vypíš“, tak odpoveď musí byť pravopisne aj gramaticky správne zapísaná.

Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpoved'ovom hárku. Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom.

Pracujte sústredene a každú úlohu si pozorne prečítajte.

Na vypracovanie testu máte 70 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

Ukážka 1

Prvý apríl sa spája so žartovaním

Korene Dňa bláznov alebo vtipkárov siahajú podľa niektorých zdrojov do starej Indie, kde sa konali slávnosti Huli v čase od 30. marca do 1. apríla.

Počas veľkolepých karnevalov s maskami mali ich nositelia plniť nezmyselné rozkazy, napríklad obrátiť tok rieky. Kto nedokázal vtipne reagovať, stal sa bláznom osláv. Podobná slávnosť bláznov (festum stultorum, inak nazývaná aj Deň roztopaše a smiechu) sa konala aj v starovekom Ríme.

Prvoaprílové žartovanie nabralo druhý dych v 16. storočí. V mnohých krajinách sa nový rok začínal práve 1. apríla, no francúzsky kráľ Karol IX. to zmenil, keď od roku 1564 ustanovil začiatok roka na 1. januára.

Ľudia si zvyčajne na začiatku nového roka posielali dary. V tom čase mali v prevažnej miere podobu potravín. Zmenou termínu Nového roka sa tradícia obdarúvania neskončila, iba dary na 1. apríla sa postupne menili na symbolické, skôr žartovné – príjemcu mali rozveseliť.

Keďže v apríli sa začínal rybolov, ľudia si často posielali ryby upečené z múky. Vystrihnuté ryby z papiera pripínali náhodným chodcom na kabát.

Postupne sa prvoaprílové žartovanie rozšírilo do všetkých krajín. Od Angličanov prevzali tradíciu Američania.

Na Slovensku sa prvoaprílové vtipkovanie rozmohlo v 20. storočí.

Každý vie, že na 1. apríla môže kdekoho prekabátiť či „vystreliť“ si z niekoho. A tiež vie, že žart z niekoho iného si môže v ten deň urobiť beztrestne. Napríklad neraz sa učitelia stávajú obeťami vynachádzavosti žiakov, prípadne médiá vypustia s plnou vážnosťou „kačicu“.

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na ukážku 1 sa vzťahujú úlohy 01 – 07

01. V ukážke sa tvrdí, že na Slovensku prvého apríla

- A si každý môže robiť celý deň, čo chce.
- B sú správy zverejnené v médiách nepravdivé a vymyslené.
- C sú učitelia pripravení na kruté žarty žiakov.
- D je vtipkovanie v tento deň známe všetkým v našej krajine.

02. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky?

- A Slávnosti bláznov sa konali najskôr v Ríme.
- B Prvýkrát bol za začiatok roka určený 1. január od roku 1564.
- C Slávnosť Huli bola Dňom karnevalu a smiechu.
- D Tradícia prvoaprílového žartovania bola zrušená Karolom IX.

03. V ktorej možnosti sa nachádzajú len obrazné pomenovania z ukážky?

- A nabrať druhý dych, stávajú sa obeťami žiakov
- B vystreliť si z niekoho, tradícia obdarúvania sa neskončila
- C médiá vypustia kačicu, korene siahajú do Indie
- D dary sa menia na symbolické, kdekoho môže prekabátiť

04. V ktorej možnosti je správne určený nezhodný prívlastok z nasledujúcej vety?

Vystrihnuté ryby z papiera pripínali náhodným chodcom na kabát.

- A na kabát
- B vystrihnuté
- C náhodným
- D z papiera

05. V ktorej možnosti sa nachádza podstatné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru hrdina?

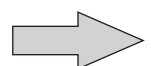
- A Od Angličanov prevzali tradíciu Američania.
- B Dary mali príjemcu rozveseliť.
- C Učitelia sa stávajú obeťami vynachádzavosti.
- D Ryby pripínali chodcom na kabát.

06. Napíš pravopisne správne slovné spojenie, ktorým sa podľa ukážky zaužívané pomenúva prvý deň v roku, 1. január.

_____

07. Vypíš z druhého odseku ukážky synonymum slova *ohurujúci*.

_____

Ukážka 2

Jostein Gaarder

Anna

Otvorí oči a volá sa Nova. Všetko jej pripadá nové a iné. Posadí sa na posteli a v tej chvíli na ňu z nočného stolíka zažiarí tlmené svetlo. Natiahne sa za aparátom a hneď začne svietiť jasnejšie. Prepne ho do používateľského modu a na obrazovke vidí: sobota 12. decembra 2082.

Preletí pohľadom po miestnosti, v ktorej spala. Steny sú jasnočervené. Dážď šľahá do úzkeho okna, ktoré siaha od dlážky až po modrú lištu pod šikmou strechou.

V aparáte cinkne a na obrazovke sa objaví opička s očami ako gombičky. Takže na zozname vyhynutých druhov pribudol ďalší primát. Vo voľnej prírode vyhynul už dávno, pretože celý ekosystém juhoamerického kosmáča bielofúzeho zmizol alebo vyschol. Práve teraz zahynul aj tento posledný žijúci v zajatí. Je to smutné. Žalostné.

Už dávnejšie si nainštalovala aplikáciu VYHYNUTÉ DRUHY, ktorá každú hodinu aktualizuje informácie o tom, ktorý rastlinný a živočíšny druh práve vyhynul.

Vyskúša niekoľko vyhľadávačov... a nakoniec sa na monitore objaví akýsi text! Zdá sa, že je to list – list adresovaný jej, Nove!

„Drahá Nova,“ číta. Zarazí ju to, no číta ďalej: „Neviem, ako bude svet vyzerat', keď budeš čítať tieto riadky. Ty to však vieš...“ Ako je to možné? List na monitore je s dátumom 11. decembra 2012, čiže deň pred starkinými **16.** narodeninami, posledný deň pred časovým filtrom. Ako je možné, že starká jej napísala list skôr ako päťdesiat rokov predtým, než sa narodila?

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na ukážku 2 sa vzťahujú úlohy 08 – 14

08. Z ukážky vyplýva, že keď sa Nova prebudila

- A uhynuli dva rôzne druhy zvierat.
- B cítila sa ako v neznámom prostredí.
- C dostala list o stave sveta z budúcnosti.
- D nainštalovala si aplikáciu vyhynuté druhy.

09. Kedy mala podľa ukážky starká 16. narodeniny?

- A 11. decembra 2012
- B pred päťdesiatimi rokmi
- C 12. decembra 2012
- D deň pred časovým filtrom

10. Ktorý ekologický problém je načrtnutý v ukážke?

- A Prirodzené prostredie živočíchov a rastlín je narušované.
- B Mobilné technológie nahradia kontakt s reálnym svetom.
- C Všetky zvieratá žijúce v zajatí sú odsúdené na vyhynutie.
- D Znečisťovanie planéty kyslými dažďami je ničivé.

11. Ukážka patrí do

- A literatúry faktu.
- B detektívnej literatúry.
- C populárno-vedeckej literatúry.
- D vedecko-fantastickej literatúry.

12. V ktorej možnosti je správne uvedený počet a druh čísloviek v poslednom odseku ukážky?

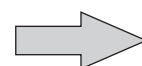
- A 3 radové, 2 základné
- B 2 radové, 3 základné
- C 3 radové, 1 základná
- D 2 radové, 2 základné

13. Z druhého odseku ukážky vypíš podstatné meno, ktoré je v akuzatíve.

_____

14. Prepíš pravopisne správne slovom zvýraznenú číslovku v tvare uvedenom v ukážke.

_____

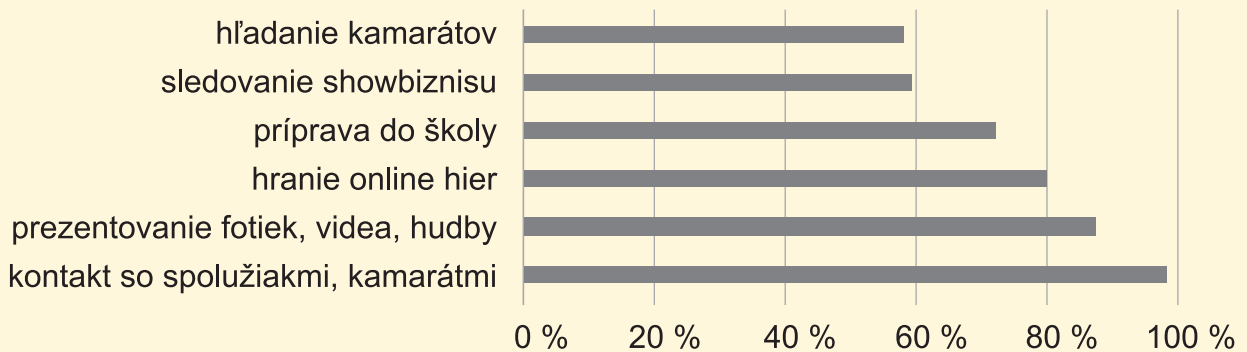
Ukážka 3

Šťastný život na sociálnych sieťach?

Porovnávanie je prirodzenou ľudskou črtou a do určitej zdravej miery môže byť prospešné. Vďaka nemu vieme odhaliť, kto sme, kam sa chceme posunúť, aké sú naše túžby, sny, profesionálne ciele. Od ľudí, ktorí nás inšpirujú, sa vieme poučiť, dokážu nás kladne ovplyvniť, priniesť zrkadlo nášmu vlastnému životu. Porovnávanie sa s ostatnými však vo všeobecnosti považujeme skôr za negatívne svedectvo o našom sebedomí.

Podľa štatistík sa mladý človek pozrie do mobilu priemerne viac ako stokrát denne a tento údaj sa týka aj sociálnych sietí. Psychológovia vravia, že ide o alarmujúce číslo. Citlivejšie povahy môžu mať ľahko pocit, že všetci okolo sú krajší a úspešnejší.

Účely využívania sociálnych sietí deťmi

Ďalším problémom, s ktorým sa technologická generácia stretáva, je netrpezlivosť v nadväzovaní vzťahov a tiež zvýšená potreba ukazovať sa, chváliť sa, prezentovať sa.

Ako sa nestáť otrokom „šťastného života“ na sociálnych sieťach?

- Nevenujte pozornosť prebytočným informáciám, ktoré nemáte možnosť spracovať.
- Nevyužívajte sociálne siete ako metódy relaxu.
- Začnite tráviť na sociálnych sieťach iba polovicu času.
- Uvedomte si, že nejde o reálny obraz.
- Odolajte potrebe prezentovať každý šťastný okamih svojho života verejne.

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na ukážku 3 sa vzťahujú úlohy 15 – 21

15. Z ukážky vyplýva, že porovnávanie sa s ostatnými

- A** vplýva na mladých ľudí len v negatívnom zmysle.
- B** sa rozvinulo až s nástupom virtuálneho sveta.
- C** nám dokáže pomôcť pochopiť náš životný smer.
- D** je dôkazom o zvýšenom sebedomí mládeže.

16. Čo nevyplýva z ukážky?

- A Deti využívajú sociálne siete aj na školské činnosti.
- B Deti najviac využívajú sociálne siete na spojenie s rovesníkmi.
- C Sociálne siete sú zahlcované zbytočnými informáciami.
- D Je dôležité prezentovať svoje šťastné udalosti na sociálnych sieťach.

17. Ktorým slovným spojením by sme mohli nahradiť spojenie *zdravá miera* z ukážky?

- A rozsah zdravia
- B únosný život
- C primeraný rozsah
- D byť v zdravej koži

18. Ktorá možnosť najlepšie vystihuje význam nasledujúceho výroku z ukážky?

Nestať sa otrokom „šťastného života“ na sociálnych sieťach.

- A Nestať sa závislým od falošných predstáv o živote.
- B Nestať sa ťažko pracujúcim bez využitia sociálnych sietí.
- C Nebyť v reálnom živote nešťastným ako dávni otroci.
- D Nebyť ovládaný cudzími ľuďmi, ktorí striehnu na internete.

19. V ktorej možnosti je slovo *okolo* rovnakým slovným druhom ako v nasledujúcej vete?

Zdalo sa im, že všetci okolo sú krajší a úspešnejší.

- A Našiel som okolo tucet on-line kníh s tematikou programovania hier.
- B Zasnene hľadel okolo, pričom sa mu v očiach odrážalo svetlo z monitora.
- C Na sociálnej sieti má okolo päťsto priateľov, no predsa sa cíti sám.
- D Batéria mobilu pri záťaži a používaní WiFi vydrží okolo štyri a pol hodiny.

20. Vypíš z nasledujúcej vety sloveso, ktoré je v neurčitku.

Nevenujte pozornosť prebytočným informáciám, ktoré nemáte možnosť spracovať.

_____

21. Utvor z antonyma slova *ľahko* príslovku vystupňovanú v 2. stupni a napíš ju pravopisne správne.

_____

Úlohy 22 – 30

22. V ktorej možnosti je správne pomenovaný typ komunikácie v nasledujúcej ukážke?

Cestujúca sa telefonicky informovala o možnostiach kúpy cestovného lístka cez internet. Operátorka odpovedala na všetky otázky. Pani si nakoniec aj tak išla kúpiť lístok na stanicu, pretože stále nerozumela postupu kúpy lístka cez internet.

- A neefektívna
- B neasertívna
- C efektívna
- D asertívna

23. V ktorej možnosti je veta napísaná jazykovo správne?

- A Ukážeme vám, ktoré kúsky je treba mať túto jar v šatníku.
- B Teším sa spolu s tebou z tvojich úspechov.
- C Chápem tomu dobre, že dnes to už nestihneme?
- D Máme zľavy, využite toho pri nákupe noviniek.

24. Vypíš z nasledujúcej ukážky personifikáciu.

*odrazu zhadzujem si z pliec
starosti, ba i verše –
keď more spieva, strácam reč,*

_____

25. Nahraď podčiarknuté slovo v nasledujúcej vete synonymom, ktoré je odvodené od vybraného slova po **b** a napíš ho pravopisne správne.

Vo väčšine príbehov vyhráva malý dôvtipný Jerry, ktorého Tom napriek svojej energickosti nedokáže prekonať.

_____

26. Dopln správne *i/í/y/ý* na vynechané miesta v nasledujúcej vete.

V__ťaz triedy sa udeľuje na všetkých t__poch výstav osob__tne pre zúčastnené ps__ a sučky, ktoré získali ocenenie výborný.

- A í, y, i, y
- B ý, i, y, i
- C í, i, i, y
- D í, y, i, i

27. Ktoré poučenie vyplýva z nasledujúcej bájky?

Vyhladnutá líška zbadala na vysokom viniči strapce hrozna a chcela sa k nim dostať, ale márne. Napokon sa pobrala preč a povedala: „Sú kyslé.“

- A** Kto chce čeliť každodennému nebezpečenstvu, musí sa naň vopred pripraviť.
- B** Ľuďom nehodno závidieť výhody, ktoré sú spojené s ťažkosťami a útrapami.
- C** Niektorí ľudia pri neúspechu zastierajú svoju neschopnosť nepriaznivými okolnosťami.
- D** Pozor na ľudí, čo majú plné ústa šľachetných skutkov, no pri činoch sa prejavia ako ničomníci.

28. Vypíš presne z nasledujúcej ukážky pomnožné podstatné meno.

Cestovný poriadok a hodiny pozdĺž trate udávajú moskovský čas, ale vlaky musia prejsť cez osem časových pásiem. Medzi východným pobrežím a Moskvou sa čas líši o sedem hodín. Trať má neobyčajne široký rozchod koľají. Spočiatku existovali osobitné vagóny pre niektoré skupiny ľudí.

_____

29. Napíš združené pomenovanie, z ktorého bolo utvorené podčiarknuté slovo z nasledujúcej vety.

*Obdivuhodný a jedinečný spôsob fungovania ľudského myslenia autori načrtli v celovečernom animáku *V hlave*, ktorý zožal jeden z najväčších úspechov v dejinách kinematografie.*

_____

30. Ktoré tvrdenie o nasledujúcej ukážke je pravdivé?

*Neviem byť jedna z tých – aj keď sú nádherné.
Krása je niečo okom neviditeľné.
Aj keď je vás viac, neverím, že patrím k vám,
som predsa iná ako vy – odlietam...*

- A** Je písaná neviazanou rečou, obsahuje obkročný rým.
- B** Je písaná viazanou rečou, obsahuje obkročný rým.
- C** Má formu prózy, vyskytuje sa v nej združený rým.
- D** Má formu poézie, vyskytuje sa v nej združený rým.

KONIEC TESTU

Použitá literatúra

GAARDER, J.: *Anna – príbeh o klíme a životnom prostredí*. Praha: Albatros, 2014, s. 27 – 33. ISBN 978-80-00036-62-5.

PUŠKIN, A. S.: Zem a more. In: *Lyrika, poémy a rozprávky*. Bratislava: Tatran, 1982. 80 s.

Transsibírska železnica. In: *Divy sveta. Fascinujúce stavby a pamiatky od Kolosea po Tádž Mahal*. Bratislava: Ikar, 2002, s. 74 – 75. ISBN 80-551-0281-3.

Fit štýl, 3/2017, roč. V, s. 74 – 77.

Dostupné na: https://www.telekom.sk/swift_data/source/pdf/Deti_a_rodicia_v_kyberpriestore.pdf [cit. 10-10-2017].

Dostupné na: <http://www.dobrenoviny.sk/c/97096/prvy-april-sa-spaja-so-zartovanim-sviatok-ma-korene-v-indii> [cit. 11-07-2017].

Dostupné na: <http://www.karaoketexty.sk/texty-piesni/sima-martausova/labute-384457> [cit. 12-09-2017].